

DECEMBER 1963
12e JAARGANG

Redactie:

~~Mr. H. G. B. H.~~

~~Dr. J. F. J. H.~~

~~Dr. J. F. J. H.~~

~~Telef. (070) 86 54 66~~

D. Roethof-Ensing
Spinozalaan 283
Voorburg (Z.H.)
Telef. (070) 86 54 66

X

Administratie:

Oudegracht 152
Utrecht

X

Versijnt
Maandelijks

Abonnementsprijs
f 3.- per jaar

HUMANISTISCHE DOCUMENTATIEDIENST

Uitgave van de Stichting Humanistisch Centrum Mens en Wereld

I N H O U D S O P G A V E

HUMANISTISCH VERBOND

Bladz.

Ledenblad	143
Humanistische Jongeren Gemeenschap	143
Gemeenschap Zeeuws Vlaanderen	143
Nieuwe Raadslieden	143
Rubriek Geestelijk Leven in dagblad	143
Televisie	143
Vormingsonderwijs	143

..

"HUMANITAS"

Conferentie Landelijke Sectie Reclassering	144
Personeelsflat Kinderhuis "Ellinchem"	144
Nieuwe aanstellingen	144

..

STUDENTEN VERENIGING OP HUM. GRONDSLAG "SOCRATES"

Hoofdbestuur	144
--------------	-----

..

HUMANISTISCHE STICHTING HUISVESTING BEJAARDEN

Stichting "Coornherthuis"	145
Stichting "Thurlede-huis"	145

..

HUMANISTISCH THUISFRONT

Bescheiden subsidieverlening	145/146
------------------------------	---------

..

RADIOLEZINGEN

Radiolezingen in de maand januari voor de V.A.R.A.	146
Radiolezing in de maand januari voor de A.V.R.O.	146
T.V. Uitzending in de maand januari voor de V.A.R.A.	146

..

VAN ALLE KANTEN

Bladz.

Verhouding Kerk en Humanisme (Haagsch Dagblad)	147
Humanistische Verzorging in het leger (Algemeen Handelsblad e.a.)	147/148
De mens tussen de waterwegindustrie (Het Vrije Volk)	148/149
Televisie-uitzending (Friesch Dagblad e.a.)	149
Gratieverzoek voor Preston Cobb	150
Rede en Religie (De Nieuwe Gids e.a.)	150
Nieuw bureau Humanistische Geestelijke Verzorging (Het Vrije Volk, Amersfoorts Dagblad)	151/152
Plaatselijk Geestelijk Raadsman (Dagblad van West Friesland)	152
Vormingsonderwijs (Arnhemse Courant)	152/153
Jongerenstudiedagen in Vinea Domini (Ons Noorden)	153
Leiding geven en levensbeschouwing (Tijdschrift voor Effi- cientie en Documentatie)	153/154

..

HUMANISTISCH VERBOND

Ledenblad

Met ingang van 1964 wordt het Mededelingenblad voor de leden, dat acht keer per jaar als bijblad in Mens en Wereld verscheen, en aan de niet abonnees afzonderlijk werd gezonden, opgeheven.

In plaats hiervan gaat er één maal per maand een blad verschijnen, dat net als vroeger de naam "In en Om het Humanistisch Verbond" zal heten, in het formaat van "Het Woord van de Week" en aan alle leden gezonden wordt. Ook de sympathisanten zullen het enige keren per jaar krijgen.

Humanistische Jongeren Gemeenschap

De algemene ledenvergadering van de HJG heeft tot een nieuwe organisatievorm besloten, welke in hoofdzaak er op neerkomt, dat het landelijk hoofdbestuur verdwijnt en dat dit vervangen wordt door een raad van vertegenwoordigers van de plaatselijke groepen. Deze groepen krijgen daardoor een grotere zelfstandigheid. Op het ogenblik zijn er HJG-groepen in Amsterdam, Eindhoven, Enschede, 's-Gravenhage, Groningen, Haarlem, Rotterdam en Utrecht.

Gemeenschap Zeeuws Vlaanderen

Het Hoofdbestuur heeft zijn goedkeuring verleend aan het verzoek de naam van de gemeenschap Oost Zeeuws Vlaanderen te wijzigen in Zeeuws Vlaanderen. Daardoor wordt dit gehele gebied werkterrein van de gemeenschap en komen ook alle algemene leden erbij.

Nieuwe Raadslieden

In zijn vergadering van 30 november benoemde het hoofdbestuur de volgende raadslieden:
als plaatselijk geestelijk raadsman/vrouw:
Mevrouw D. Wei-van Beek te Schalkhaar, en de heren: C.F. de Graaf te Deventer en C. Scheper te Hengelo (O);
als geestelijk raadsvrouw voor het bureau voor levens- en gezinsmoeilijkheden: Mej. H.M. Achttienribbe te Hilversum;
als geestelijk raadsman bij de inrichtingen van justitie: Drs. F. Muller te Haarlem.

Rubriek geestelijk leven in dagblad

In het Haarlemse Dagblad zal naast het kerkelijk leven in het vervolg ook aandacht besteed worden aan het humanisme.

Televisie

Een nieuwe TV-uitzending is samenwerking met de VARA op 10 januari is in voorbereiding.

Vormingsonderwijs

Op verzoek van het bestuur van het gemeentelijk lyceum en met medewerking van het gemeentebestuur is voor de 4e klas van de HBS en de 5e van het gymnasium voor leerlingen, waarvan de ouders hier prijs op stellen, buiten schoolverband een cursus humanistisch vormingsonderwijs gestart.

Het Hoofdbestuur heeft als nieuwe docenten voor het vormingsonderwijs benoemd de heren H.J. van Sandwijk te Doetinchem en J. de Vries te Den Helder.

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK

"H U M A N I T A S"

Conferentie Landelijke Sectie Reclassering

De landelijke sectie reclassering van Humanitas organiseerde op vrijdag 13 en zaterdag 14 december j.l. op het conferentie-oord "De Pietersberg" te Oosterbeek een conferentie over het gevangenenbezoek met als thema "Wij en de gedetineerden".

In humanistische kringen in Brussel is momenteel ook zowel de geestelijke verzorging aan gevangenen als het gevangenenbezoek in het kader van de reclassering in studie. De organisatoren van de bovengenoemde conferentie hebben ook nog enkele Belgische gasten mogen verwelkomen op deze conferentie.

Personeelsflat Kinderhuis "Ellinchem"

Het bestuur van de Stichting Kindertehuizen van Humanitas heeft besloten op het terrein van het kinderkuis "Ellinchem" een flatgebouw te laten bouwen; dit flatgebouw zal 8 éénpersoonswoningen bevatten, bestemd voor het personeel van "Ellinchem" en is ontworpen door architect K.J. van Os te Velp. Men hoopt op deze wijze het huisvestingsprobleem voor het personeel op te lossen, waardoor ten eerste in het kinderkuis meer plaatsruimte voor de kinderen vrijkomt en ten tweede hopelijk de personeelswerwing gunstig zal worden beïnvloed. Behoorlijke huisvesting in het dorp bleek namelijk moeilijk te realiseren.

De bouwkosten bedragen ca. f 90.000,--

Nieuwe aanstellingen

Per 1 november 1963 trad bij de afdeling Voogdijzaken op het Centraal Bureau als maatschappelijk werkster in dienst: Mejuffrouw M. Breuk.

Per 1 januari 1964 zal bij de afdeling 't Gooi-Noord als maatschappelijk werkster voor het algemene maatschappelijke werk voor halve dagen in dienst treden: Mevrouw C.J.Kleuver-Hoogkamer, die reeds voor halve dagen in dienst is bij de afdeling Hilversum van Humanitas.

..

STUDENTEN VERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG

"S O C R A T E S"

Hoofdbestuur

Het hoofdbestuur van de Studentenvereniging op Humanistische grondslag is voor het jaar 1963/1964 als volgt samengesteld:

J.H. Neuteboom	Praeses
R. Brinkhuysen	Ab-Actis I
Mej. A.A. van den Berg	Questrix
J.F.R. Derksema	Vice-Praeses
Mej. A. Kruit	Ab-Actis II

Het adres van het ab-actiaat is thans: Oudraadweg 33 te Delft, tel.: (01730)-20100

..

HUMANISTISCHE STICHTING HUISVESTING BEJAARDEN

Stichting "Coornherthuis"

De stichting "Coornherthuis" is opgericht door de plaatselijke afdelingen van het Humanistisch Verbond, Humanitas en de vereniging tot bevordering van zelfstandig denken "De Vrije Gedachte" te Den Haag.

Zij stelt zich ten doel het bevorderen van de totstandkoming van bejaardentehuizen op humanistische grondslag, in het bijzonder ten behoeve van bejaarden die niet geacht willen worden tot enig kerkgenootschap te behoren. Het Coornherthuis dat in Den Haag zal worden gebouwd zal verrijzen aan het Erasmusplein. Architecten: Joan B. Lürzen en A. van Haaren te Den Haag. Het tehuis zal gebouwd worden voor rekening van de Centrale voor Huisvesting van Bejaarden (NCHB) engeëxploiteerd door de stichting "Coornherthuis". Het gebouw zal onder meer bestaan uit veertien bouwlagen en 232 éénpersoonsskamers en 20 tweepersoonsskamers gaan tellen.

Stichting "Thurlede-huis"

(In het leven geroepen door Humanitas afd. Schiedam en het Humanistisch Verbond gemeenschap Schiedam).

Het bejaardencentrum dat door de Humanistische Stichting voor Huisvesting Bejaarden in Schiedam in Nieuwland gebouwd zal worden, heeft de eeuwenoude naam "Thurlede" gekregen. Het gebouw zal verrijzen aan de Nieuwe Damlaan; het wordt een gebouw van tien woonlagen dat plaats zal bieden aan 170 bejaarden. Architecten zijn: het architectenbureau Spruyt en Den Butter. Voor de bouw is een Thurledefonds in het leven geroepen, dat een bedrag van f 30.000,-- bijeen moet brengen als stamkapitaal voor de stichting; voor de vorming ervan wordt een beroep gedaan op bedrijven zowel als particulieren.

. . .

HUMANISTISCH THUISFRONT

Bescheiden subsidieverlening

"Het subsidiebeleid van het Hoevenlakense college van B en W is niet omgebogen, wel is er sprake van een iets ruimere interpretatie, men houdt zich aan de regel: niet te subsidiëren als de gemeente er niet rechtstreeks mee te maken heeft. Het college bleek wel van het jaar bereid voor het eerst een bijdrage te leveren aan de militaire tehuizen, omdat ook de Hoevenlakense jongens hiervan kunnen profiteren", aldus schrijft het Veluws Dagblad, dat voorts weet te melden: "Voor de katholieke en protestantse tehuizen wil het college f 25,-- beschikbaar stellen en voor de humanistische f 10,--". Ook in Nijmegen stelde men zich wat ruimer op ten aanzien van een subsidie aanvraag van Humanistisch Thuisfront. Volgens de Gelderlander lokte de subsidie verlening ook ditmaal weer commentaar uit het A.R. raadslid W. van Dalen, die nog eens terugkwam op de raadsvergadering van juni 1962, waarin hij toen reeds het probleem aan de orde had gesteld. "In die vergadering kwamen twee standpunten naar voren", aldus de heer van Dalen, "ten eerste subsidie aan de plaatselijke huizen is goed, volgens de heer Van Urk en subsidie aan de plaatselijke tehuizen lijkt nergens op, aldus het standpunt van de heer van Dalen". De voorzitter beloofde destijds dit te onderzoeken.

Hij zei nog: Het kan zijn, dat het juist is om de centrales te benaderen, dan steunen wij de bond die onze jongens overal elders verzorgt. Alle verenigingen zouden op gelijke voet nagegaan worden, maar het resultaat van dit onderzoek heeft ons nog niet bereikt". Hij vroeg het college de zaak nog eens te willen bekijken, en de raad wat vlugger te willen informeren dan de vorige keer.

Wethouder J. de Haas verzekerde de heer van Dalen, dat er inderdaad een onderzoek was ingesteld bij andere gemeenten en de centrale organen, maar de kwestie was, voor zover hij wist, niet voorgelegd aan de Vereniging Nederlandse Gemeenten. "Ik meen te weten, ik zeg meen, want ik moet uit het hoofd citeren," aldus de wethouder, "dat van de zijde van de plaatselijke tehuizen gezegd werd: aan de gemeentelijke bijdrage hebben wij niets, want dan loopt onze totale subsidie terug. Daarbij is het zeer verschillend bij de diverse gemeenten, hoe die subsidies geregeld worden. Ik wil echter wel beloven, dat de zaak wordt opgenomen met de Vereniging Nederlandse Gemeenten".

Ook in de Gemeenteraad van Leiderdorp werd langdurig gesproken over subsidieverlening; volgens de Leidsche Courant werd voorgesteld: "De raad in zoverre gunstig te laten beslissen, dat op de begroting voor 1964 de te ramen subsidie voor de militaire tehuizen wordt verdeeld naar rato van het aantal tehuizen, welke tot de Kon.Ned.Bond Pro Rege, de Centrale van Kath. Mil. Tehuizen en de Stichting Mil. Tehuizen van het Humanistisch Thuisfront behoren.

Het voorstel werd aangenomen met twee stemmen tegen.

..

RADIOLEZINGEN

Radiolezingen in de maand januari voor de V.A.R.A.

5 januari	9.45 uur	G. Stuiveling	"Uit humanistisch oogpunt"
12 januari	9.45 uur	J.L. Broeckx	"De esthetische mens"

Radiolezing in de maand januari voor de A.V.R.O.

7 januari	16.00 uur	S. Bouma	"Humanisme in het dagelijks leven"
-----------	-----------	----------	------------------------------------

T.V.-uitzending in de maand januari voor de V.A.R.A.

10 januari	22.25 uur	"Flitsen van het Humanistisch Verbond"
------------	-----------	--

..

VAN ALLE KANTEN

Verhouding Kerk en Humanisme

Vrijwel alle Nederlandse kranten hebben veel aandacht besteed aan het rapport van de Generale Synode van de Nederlands Hervormde Kerk. Het ging hier om: de politieke verantwoordelijkheid van de kerk, de verhouding van kerk en humanisme en een voorstel in zake mutaties van predikanten. Voor ons is vooral het tweede punt van belang en wij citeren het Haagsch Dagblad, waar zij de verhouding kerk en humanisme bespreken.

" Dit rapport heeft zich voornamelijk beziggehouden met wezen en grenzen van de tolerantie. Deze is gegrond in het evangelie zélf. Gesteld wordt dat de kerk niet voor opportunistische, maar voor principiële tolerantie zal moeten kiezen.

Hierbij komt de verhouding kerk en humanisme aan de orde, een probleem dat vele eeuwen oud is - waarbij de Goddelijke openbaring tegenover de menselijke gegevenheid staat.

Kiest de kerk voor principiële tolerantie dan betekent dit ook dat zij niet alleen geen bezwaren moet maken als bijvoorbeeld het Humanistisch Verbond vraagt om op verschillende gebieden in analogie met de kerk behandeld te worden o.a. bij vormingswerk onder militairen, godsdienst onderwijs op de scholen, subsidiëring kerkbouw - maar dat de kerk dit positief zal moeten waarderen en bevorderen. Dit laatste ook tegen de achtergrond van de nihilistische tendensen in onze samenleving, waar het Humanistisch Verbond - krachtens zijn doelstelling - zich evenzeer tegen keert als de kerk.

In de Hervormde kerk wordt hier echter verschillend over gedacht, ook de Synode is in deze niet éénstemmig. (De voorzitter van deze commissie is dr. W. Aalders, Den Haag; secr.-rapp. is ds. F.H. Landsman.)" Zoals bekend, mag worden verondersteld, heeft de Synode hier positief op gereageerd.

Humanistische verzorging in het leger

In de avondvergadering van 11 december van de Tweede Kamer vormde de humanistische geestelijke verzorging weer een onderwerp van debat, waarbij een grote meerderheid van de Kamer zich wel bleek te kunnen verenigen met toelating van een hoofdraadsman en vier raadslieden voor de humanistische geestelijke verzorging gedurende een driejarige proefperiode. Dit was eertijds nog door minister Visser in een nota voorgesteld.

Het Algemeen Handelsblad schreef hierover:

" Wat de rechtse groepering betreft, voor wie deze zaak nog altijd moeilijk ligt, verklaarde de heer Walburg dat de meerderheid van de A.R.-fractie, hoewel zij de geestelijke verzorging door de kerken en die vanwege het Humanistisch Verbond beslist niet op één lijn wenste te stellen, ten aanzien van het subsidiebeleid hier toch geen discriminatie wil toepassen.

De heer Kikkert (CHU) bleek persoonlijk nog steeds afwijzend te staan, maar gaf toe, dat er in zijn kring ook wel anders over gedacht wordt.

De heer Moorman (KVP) verklaarde, dat zijn fractie het standpunt handhaaft, dat pater Stokman destijds heeft uiteengezet. De KVP-fractie kan dus akkoord gaan met de in de nota uiteengezette plannen. Na afloop van de proefperiode moet worden vastgesteld hoe groot de behoefte aan humanistische verzorging in de krijgsmacht blijkt te zijn.

Het Binnenhof (R.K.) schreef over dit punt onder meer:

" De heer Walburg (AR) vertolkte het minderheidsgevoelen van zijn fractie ten aanzien van de humanistische verzorging in de kazernes. Hij zei, dat deze verzorging niet gesubsidieerd mag worden. Wel moet er "ruimte" voor geschapen worden. Door deze verzorging te subsidiëren, zou men, naar de opvatting van de AR-minderheid, deze onder één noemer brengen met de godsdienstige verzorging.

De heer I. Baart (PvdA) was verheugd over het feit dat minister De Jong een ruime visie heeft op de geestelijke verzorging door het Humanistisch Thuisfront. Maar alle bezwaren zijn nog niet weggenomen: de militairen die ervoor in aanmerking willen komen moeten nu nog verklaren dat zij deze humanistische verzorging ook wensen. De heer Baart hoopte dat deze beperkende bepaling zal worden afgeschaft.

Tenslotte besprak ook de heer Moorman (KVP) deze zaak. Het zeer tolerante standpunt destijds door pater Stokman ingenomen, onderschrijft ook de huidige KVP-fractie volkomen. Maar de heer Moorman wenste wel vast te houden aan de schriftelijke verklaring van de dienstplichtigen of diens ouders. De KVP deelt het standpunt van Minister De Jong dat de opleiding van de verzorgers geen taak van de overheid mag zijn. Minister De Jong antwoordt de Kamer vanmiddag."

De mens tussen de waterwegindustrie

De op 16 november gehouden studieconferentie van het Humanistisch Verbond in Spijkernisse mocht ruime belangstelling ondervinden van de Rotterdamse bladen. Het Vrije Volk (Rotterdam) schreef o.a.:

" De Mens wordt meer en meer, zo stelde mr. Engelsman, tot een radertje in het produktieproces. Hij woont in een hokje tussen vele andere hokjes, de afstand tussen het bestuurlijk apparaat en de bewoners wordt gaandeweg te groot.

Om in deze ontwikkeling de mens niet in het gedrang te doen komen achtte hij twee dingen nodig: sociaal opbouwwerk tot herstel van het relatieverband, dat verloren dreigt te gaan, en intensivering van de democratie. Daarvoor zal het nodig zijn dat de overheid haar ivoren toren verlaat.

In twee volgende inleidingen werd op twee belangrijke onderdelen van het leven van de mens in een sterk geïndustrialiseerde omgeving dieper ingegaan. De heer K. van Driel nam daarbij het vraagstuk van de recreatie voor zijn rekening. Rotterdam, zo was zijn uitgangspunt, kan het niet helpen, dat het aan de poort van Europa ligt, maar het legt de overheid wel de plicht op te zorgen dat de bevolking beschikt over mogelijkheden om zich te ontspannen in een gezonde omgeving.

"Wij mogen spreken", zo betoogde de heer Van Driel, "van een doorbraak in het besef van die overheid, dat het nu ook zo gezien wordt en dat een gemeente als Rotterdam bereid is in tien jaar 120 miljoen gulden op tafel te leggen voor de uitvoering van een ingrijpend en omvangrijk recreatieplan". /angstwekkend verschijnsel dat op een

De derde inleider, de heer J. Pasman, achtte het een/betrekkelijk klein oppervlak steeds grotere mensenmassa's moeten wonen en werken. Zij komen vaak uit geheel anders geaarde gebieden en uit geheel andere beroepen en dikwijls verliezen daarbij het hechte verband met de natuur om een verlengstuk van de machine te worden.

De gemeenschap heeft tot plicht hun een leefmilieu te verschaffen waarin zij zich geestelijk en lichamelijk kunnen ontplooien. Planologische

maatregelen of het scheppen van recreatiemogelijkheden zijn daarvoor niet voldoende. Overheid en particulier initiatief moeten elkaar vinden om eigen activiteiten te prikkelen, die het leven zinvol kunnen maken.

Op elk van de inleidingen volgde een levendige gedachtenwisseling met de deelnemers aan de conferentie, waartoe ook vertegenwoordigers van gemeentebesturen en sociaal-culturele organisaties en aanhangers van andere geestelijke stromingen dan het humanisme behoorden.

"Het komt er op aan", aldus sprak de heer D.Th.F.d'Angremont in een korte rede ter afsluiting van de conferentie, "de menselijke waardigheid te handhaven, die nodig is om de democratie op alle terreinen tot haar recht te laten komen. Het humanismewil het opnemen tegen alle invloeden, die leiden tot ontwaarding van het mensenleven. Samen met andere geestelijke stromingen wil het zijn verantwoordelijkheid dragen in een poging de door de industrialisatie opgeroepen gevaren te keren."

Televisie-uitzending

De eerste televisie-uitzending van het Verbond werd in enkele bladen summier besproken. Het Friesch Dagblad schreef op 22 november:

" De VARA heeft besloten een paar maal een gedeelte van haar zendtijd af te staan aan het Humanistisch Verbond om de kijker over het zijn en willen van dit Verbond in te lichten. Het Hoofdbestuurslid, dr. H. Bongers, liet zich vragen stellen door een "geïnteresseerde" buitenstaander in de persoon van dr. L.W. Nauta. Er werd voorlopig alleen duidelijk dat het Verbond een soort opvangcentrum wil zijn voor buitenkerkelijken, die geestelijk contact of geestelijke bijstand zoeken. Het verbond baseert haar "leer" op het onderling menselijk contact.

Veel zinnigs wist de heer Bongers op de overigens scherp gestelde vragen nog niet te zeggen. Het was ons te hol; een diepte zonder grond, een denken zonder die ene werkelijke basis voor een echt bestaan."

Het Vaderland, eveneens op 22 november, vertelde:

"In het programma vóór het nieuws werd een vraaggesprek gehouden over het humanistisch Verbond. Er werd in de korte spanne tijds van één kwartier veel gepraat, maar bevreemdend was het, dat volgens de spreker de eigenlijke doelstellingen in een volgende uitzending bekend zouden worden gemaakt. Het ging om een boekje, dat net verschenen is, maar het lijkt ons duidelijker, wanneer een beweging eerst zijn doelstellingen duidelijk maakt, om daarna tot andere zaken te geraken."

En de Winschoter Courant deelde haar lezers mee op 21 november:

" Na een inleiding door de verbondsvoorzitter, dr. J.P. van Praag, zal het hoofdbestuurslid, dr. H. Bongers, leraar aan het gymnasium te Arnhem, vragen beantwoorden welke hem worden gesteld door dr. L. Nauta. Dr. Nauta docent aan de rijksuniversiteit te Groningen, wordt omschreven als een "nieuwsgierige buitenstaander". Hij is theoloog en behoort tot de Sierksema-groep.

Er is over het beschikbaar krijgen van de zendtijd ruim twee jaar gesproken. Het Humanistisch Verbond heeft ook een aanvraag om zendtijd lopen bij de AVRO-t.v. Dr. van Praag deelde ons mee dat hij met belangstelling kennis heeft genomen van het rapport van de commissie-prof. Scholten, voor zover dit pleit voor toelating tot de ether van groepringen als het Humanistisch Verbond. "Over de vorm, waarin de radio- en t.v.bestel gegoten zou moeten worden, spreek ik me niet uit", aldus dr. Van Praag. "Terzakewordt binnen het Verbond verschillend gedacht."

Gratieverzoek voor Preston Cobb

De meeste bladen hebben de tekst van het telegram aan de gouverneur van Georgia, verzonden door de International Humanist and Ethical Union, om het doodvonnis aan de 17-jarige negerjongen Preston Cobb niet te voltrekken, in zijn geheel, zonder commentaar, overgenomen.

Hier volgt de inhoud van dit telegram:

" De Internationale Humanistische en Ethische Unie, die de hoedanigheid bezit van adviserend lichaam van de UNESCO , deelt de gevoelens van verslagenheid van het Amerikaanse volk in deze dagen van verschrikking.

Zij voelt zich niettemin gedrongen om uiting te geven aan haar ernstige bezorgdheid, nu het doodvonnis dreigt te worden voltrokken aan de zeventien-jarige Preston Cobb.

Zij dringt met klem aan op ingrijpen ten behoeve van dit slachtoffer der omstandigheden. Zijn terechtstelling zou onbegrijpelijk zijn, hoe men ook denke moge over de doodstraf op zichzelf." Dr. J.P. van Praag, voorzitter.

Een afschrift van het telegram is gezonden aan de lid-organisaties in de V.S."

Rede en Religie

De brochure Rede en Religie doet nog steeds veel stof opwaaien; De Nieuwe Gids te Brussel gaf onder meer het volgend commentaar:

" Opvallend is het relativisme t.o.v. de geloofsgegevens, gaande tot een radikaal agnosticisme. Geloof wordt trouwens door de meeste auteurs gelijkgesteld met irrationalisme, en sommigen laten zich in bittere be-
woordingen uit over de velerlei praktische toepassingen van Kant's uit-
spraak: "Das Wissen aufheben um zum Glauben Platz zu machen". Wijst dat

alles niet op een zeker malaise binnen het ideologisch humanisme? De algehele indruk die door dit werk wordt gewekt, suggereert een beves-
tigend antwoord op deze vraag.

Dit neemt nochtans niet weg dat we hier te doen hebben met een eerlijk boek, dat de problemen niet uit de weg gaat, maar zich nog wel wat te onwennig voelt tegenover het religieus verschijnsel om tot een duidelijke en klare confrontatie te komen."

Boekengids te Tilburg schrijft: /rationeel

" Is er in het kader van wat wij humanisme noemen, in wetenschappelijke, existentialistische of marxistische vorm, is er ook plaats voor een reli-
gieus humanisme of staan wij hier voor onverzoenbare tegenstellingen? Dit
is beslist een zeer actueel onderwerp voor elk denkend mens. Zeventien
bijdragen worden aan de verschillende facetten van die kwestie gewijd.
"Rede en Religie zijn beide elementen van humanisme, zij het op verschil-
lende wijze", schrijft dr. J.P. van Praag in de inleiding. En verder: "Het
religieuze element is immers altijd een belangrijk bestanddeel geweest
van de opvattingen in het humanisme. Het is evenwel duidelijk, dat in dit
verband het woord religieus iets anders wil uitdrukken dan godsdienstig."
Bij rationeel humanisme, valt het accent op het rationele kenwijze, bij
religieus humanisme op de bepaalde religieuze ervaringsinhoud, schrijft
T.T. ten Have. Wanneer men na het kleine anticlericale leesvoer, dat
onze Vlaamse humanisten ons voorschotelen, - enige uitzonderingen niet
te na gesproken - kennis maakt met deze degelijke positieve brokken, dan
wordt het waarlijk een verademing. Het spreekt van zelf dat wij met vele
standpunten, die hier ingenomen worden, niet kunnen akkoord gaan, maar
toch is hier stof genoeg voor een vruchtbaar dialoog. A. Hulpiau, pr."

Nieuw Bureau Humanistische Geestelijke Verzorging

Het feit dat de heer P.A. Pols een eigen bureau kreeg, ondervond veel belangstelling van de bladen in en om Amersfoort. Het Vrije Volk (Utrecht) merkte op:

" Sedert negen jaar maakt de wet het mogelijk, dat in de gevangenissen en psychiatrische inrichtingen van Justitie aan gedetineerden humanistische geestelijke verzorging wordt aangeboden. De stuwende kracht hiervan is de heer P.A. Pols, die sedert zaterdag, 7 december, in het perceel van het Groene Kruis aan de Kleine Haag te Amersfoort over een eigen bureau beschikt, waaraan thans ook een assistent en een secretaresse zijn verbonden.

Tot nu toe verrichtte de heer Pols dit werk vanuit een zolderkamer in zijn woning, die uiteraard veel te weinig ruimte bood.

Tijdens een bijeenkomst in de gemeentelijke aula gaven vele autoriteiten van hun belangstelling blijk. De heer Pols hield een inleiding over de wijze, waarop de humanistische geestelijke verzorging tot stand is gekomen en de wijze waarop zij werkt. Het laatste demonstreerde hij door middel van een bandrecorder, waarop gesprekken met gedetineerden waren opgenomen".

De Amersfoortse Courant schreef een lang artikel, waaruit wij het volgende citeren:

" Onder grote belangstelling, o.a. van het Departement van Justitie en van het politieke front, vond zaterdag in de gemeentelijke aula aan de Muurhuizen de feestelijke opening plaats van het nieuwe bureau van het Landelijk Centrum van de Humanistische Geestelijke Verzorging. De opening geschiedde middels de onthulling van een maquette van het nieuwe bureau door de plaatsvervangend voorzitter van de commissie van advies voor de geestelijke verzorging van buitenkerkelijke gedetineerden, K. Toornstra. Na de aanbieding van gelukwensen en cadeau's bezichtigden de talrijke aanwezigen het bureau, dat gevestigd is in het gebouw van het Groene Kruis aan de Kleine Haag.

Een nieuw bureau en in feite ook het eerste. Want in de negen jaar dat het Centrum zijn werkzaamheden verricht, is dit steeds gebeurd op een zolderkamertje ten huize van de de Centraal Geestelijk Raadsman. Niet alleen de omvang van het werk is gegroeid, navenant daaraan het aantal raadslieden. Daarom betekent de ingebruikneming van het bureau een mijlpaal. Vooral nu gebleken is, dat ons werk niet meer slechts geaccepteerd wordt, maar noodzakelijk wordt geacht. De statistieken spreken een duidelijke taal. Sinds de aanvang van het werk is het aantal aanvragen voor geestelijke steun en advies opgelopen tot 800 per jaar. Met de stijging hiervan steeg ook ons aantal raadslieden, waarvan er nu 55 over 43 inrichtingen verdeeld zijn. Het werk van deze mensen is geen kleinigheid. Het zijn vrijwilligers, die vaak meer dan tien uur per week hun vrije tijd besteden (en dit al sinds jaren doen) om de buitenkerkelijke gedetineerde te helpen zich te ontplooien, met zichzelf in het reine te komen en hem/haar weer uitzicht te geven op de wereld, de toekomst en zichzelf, aldus de Centraal Geestelijk Raadsman bij de Inrichtingen van Justitie en leider van het Centrum, P.A. Pols, die ter illustratie van het eerste gedeelte van zijn betoog op de band opgenomen gedoolten liet horen van een toespraak tot gedetineerden en een gesprek van man tot man. Nadrukkelijk werd gesteld dat deze opnamen fiktief waren, omdat het niet gaat om het "wie", maar om het "hoe?".

Dr. J.P. van Praag, algemeen voorzitter van het Humanistisch Verbond,

tenslotte sprak naast zijn gelukwensen ook zijn erkentelijkheid uit jegens het Ministerie van Justitie voor de onbekrompen wijze waarop deze had meegewerkt aan de tot standkoming van dit "Landelijk Centrum". Alleen al de aanwezigheid van de directeur-generaal van het gevangeniswezen, mr. E.A.M. Lamers, duidt er op dat het Ministerie grote belangstelling voor ons werk toont, aldus spreker, die daarna nog eens enkele uitspraken van de heer P.A. Pols onderstreepte. De algemene voorzitter sprak vervolgens zijn grote waardering uit voor de groep als geheel, die voor zovelen het uitzicht op het bestaan weer mogelijk heeft gemaakt. Dit is uit brieven dan wel bij monde van gedetineerden in de loop der jaren aangetoond.

Plaatselijk Geestelijk Raadsman

In het Dagblad van West Friesland, 20 november, lezen wij:

" De heer N.Tj. Swierstra, voorzitter, opende de bijeenkomst van de afdeling Hoorn van het Humanistisch Verbond met een uiteenzetting over de letter P.G.R. (Plaatselijk Geestelijk Raadsman) welke waren afgedrukt in de rechterbovenhoek van de uitnodigingen, die voor deze avond waren rondgestuurd.

Deze man, zorgvuldig uitgekozen en in de praktijk opgeleid door het bestuur heeft de taak in de moeilijkheden van velen, die bij hem komen, steun te geven en van advies te dienen.

Dit betreft uiteraard mensen die niet kerkelijk of anderszins georganiseerd zijn als zodanig dus niet opgevangen kunnen worden door de geestelijke raadsman van hun gemeenschap. Het is hiervoor dat de P.G.R. de heer J. Singer, Molenweg D 9, Wijdenes, tel. 02293-224 is aangesteld. Dat de heer J. Singer hiervoor een speciale opleiding heeft gehad die er hoofdzakelijk op gericht was zoveel mogelijk "in de huid van een ander te kunnen kruipen" is duidelijk. Ook dat deze P.G.R.-functie, de functie dus ongeveer van een maatschappelijk werker, veel tact en tijd kost en zeer beslist niet gehonoreerd wordt door de vereniging. Dit alles wenste de heer Swierstra toch wel zoveel mogelijk te beklemtonen."

Vormingsonderwijs

Hoewel de wet nog niet van kracht is, werd op 12 november te Arnhem reeds een persconferentie gehouden over de wijze waarop men in de toekomst de jeugd kan helpen bij het kiezen van een levensbeschouwing: vormingsonderwijs op vrijwillige basis.

De Arnhemse Courant wist te melden:

" Het Humanistisch Verbond hoopt in de toekomst op een eigen wijze de ouders schooljeugd te kunnen helpen bij het kiezen van een levensbeschouwing. Daartoe wordt gebruik gemaakt van een amendement op de mammoetwet van oktober 1958, dat vormingsonderwijs op openbare scholen tussen de lagere school en de universiteit mogelijk maakt. Vanaf het moment dat de mammoetwet van kracht wordt, zal dit vormingsonderwijs op vrijwillige basis, maar opgenomen in het leerplan, een aanvang nemen. Dit werd gisteravond op een persconferentie medegedeeld.

In de grote steden zijn werkcommissies samengesteld, die tot taak hebben de behoefte aan humanistisch vormingsonderwijs te peilen en het onderwijs voor te bereiden. Twintig onderwijskrachten, die voornamelijk reeds werkzaam waren op middelbare scholen, worden in Utrecht voor deze nieuwe taak opgeleid in een twee-jarige cursus. Ook in Arnhem zal een centrum voor Humanistisch vormingsonderwijs worden gevestigd zodra de mammoetwet van kracht wordt.

Dit Centrum zal het contact met de ouders moeten leggen, omdat in de wet staat, dat het vormingsonderwijs alleen mag worden gegeven aan kinderen wier ouders er om vragen.

Het Arnhemse Werkcomité, onder het voorzitterschap van de heer G.J. den Besten, stelt zich voor, dat dit onderwijs; het zal in het leerplan ongeveer de zelfde "randplaats" in nemen en dus niet buiten de schooltijden vallen.

Men zal geen "leden" proberen te werven; zelfs wanneer een leerling door gesprekken tot een geloofsrichting komt, voelt het Humanistisch Verbond zich in de opzet geslaagd. Want men wil het nihilisme bestrijden, en de leerling helpen bij levensbeschouwelijke problemen - echter zonder dogma's.

Men stelt zich voor, dat het onderwijs het karakter zal krijgen van vraaggesprekken, die tot een oplossing van problemen leiden; de leerling zal geen "leerstof" worden bijgebracht.

In het bedrijfsleven en in de militaire dienst maakt het humanisme reeds vooruitgang en het Verbond verwacht ook op de openbare scholen goede belangstelling."

Jongerenstudiedagen in Vinea Domini

In het dagblad Ons Noorden troffen wij een bericht over jongerenstudiedagen, gehouden te Witmarsum op 23 en 24 november. Pater lector Dechesne O P uit Zwolle trad als inleider op.

" Ook kwam uitvoerig de houding van de christen tegenover de humanist ter sprake. Een antwoord ligt niet pasklaar voor ons gereed. Het gesprek met de humanist is pas sinds zeer kort begonnen en heeft zeker de reikwijdte van het oecumenisch contact nog lang niet bereikt. Ook hier is het misschien mogelijk dat uiteindelijk een bestaande grote tegenstelling in een hogere visie omvat gaat worden.

Pater Dechesne, een van de schrijvers van het recente boek over "Mens en God" meent dat de humanist al bezig is een zekere weg terug te gaan. Men kan hem geen materialist meer noemen in de zin van vroegere atheïsten: de mens is in zijn denken geheel centraal komen te staan."

Leiding geven en levensbeschouwing

De heer J. Bijleveld heeft in het Tijdschrift voor Efficiëntie en Documentatie (novembernummer) een uitvoerig artikel geschreven onder de titel: "Leiding geven en levensbeschouwing, gezien vanuit de modern humanistische levensovertuiging" Als motto werd er bijgesteld: "de onderdanen zijn niet geschapen ten behoeve van de soeverein, maar de soeverein om der wille van de onderdanen". De heer Bijleveld schreef dit artikel als derde in een serie over "Leiding geven en levensbeschouwing".

Wij citeren het laatste deel van zijn artikel:

" Bij leiding geven is de menselijke factor voortdurend in het geding. Over deze menselijke factor heeft het Humanistisch Verbond een zeer uitgesproken opvatting. Het moderne humanisme acht de mensen, bij alle denkbare verschillen die er tussen hen kunnen bestaan, niettemin principieel gelijkwaardig in dit opzicht, dat zij alle dragers zijn van een hen als mens kenmerkende menselijkheid, een in hen werkend beginsel dat zij allen gemeen hebben en dat hen wezenlijk onderscheidt van de overige levende natuur. De eerbiediging van deze menselijkheid zal degene die leiding geeft voortdurend als achtergrond bij zijn ontmoeting met "onder-

geschikten" in aanmerking moeten nemen. Als deze eerbiediging niet tot zijn overtuiging behoort, zal hij daarin nooit slagen.

Het is zoals ds. C. Aalders in zijn artikel reeds schreef: "de onvervangbare eigen persoonlijke inbreng, de bij de gerijpte persoonlijkheid behorende eigen levens- en wereldbeschouwing."

Dat het diendend leiderschap in het christendom zijn meest pregnante uitdrukking heeft gevonden en zijn scherpste formulering heeft gekregen, willen wij, na alles wat wij hierboven vanuit de modern humanistische visie hebben gezegd, gaarne voor rekening van dr. F.J.C.J. Nuyens laten."

.
..